

SZÉKELY KÖNYVTÁR

Н11МD.30 0201

FERENCZ IMRE AJÁNlja

SÜTŐ ISTVÁN VÁLOGATOTT VERSEK CÍMŰ KÖTETÉT

A fiatalon elhunyt Sütő István költészete árnyékban maradt az eltelt évtizedekben, ezért a most megjelentetett, válogatott verseit tartalmazó kötet – mondhatni – reveláció, meglepetés... Versei tárgyilagosak és többnyire nélkülözik a megszokott verskellékeket, a hasonlatokat, a metaforákat, inkább lecsupaszított, cicomátlan, mondhatni prózai szöfűzérekből állanak össze („tömondatokkal kellene csak a beszéd közlegényeivel”). Meg-megszakadó verssorok rácsozata, acélháló, amely megmaradt, miután kihullt közüle a beton, amelybe valamikor behazudták, amelyből kilopták a cementet... Emlékek revíziója. A költő megmutatja a felfeslett valóságot, a dolgok fonákját. Sütő a lényegyet keresi fellapozván a történelmi, a társadalmi, a családi albumokat, amelyekből a saját arcát is kegyetlen őszinteséggel tárja elénk. Kinagyított, retusált arcok... A rések tele vannak zsilettekkel, fájdalomokkal, szavahihető csenddel, hiánnyal. Pátoszatlan, de őszinte, önmarcangoló költészet ez, amelyet most évtizedek teltén felfedezünk, vagy újra felfedezünk, és elcsodálkozunk, hogy ezek a versek napvilágot „tudtak” látni a múlt század hetvenes-nyolcvanas éveiben, holott egyáltalán nem feleltek rá az ideológiai-politikai elvárásokra! (Persze, nem minden verse jelent meg Sütő Istvánnak sem akkor – életművében kicenzúrázott versek is akadnak...) Hanem a megjelent vers-bokrokból ugyancsak kiugrik a nyúl, és felrepül az a madárka, amely a régi fényképezőgépekből mint illúzió szállt fel. Ezekben a versekben groteszkké, nevetségessé, esetlenné válik a megesett múlt.

A költő elszámol és leszámol, tényeket sorakoztat fel, megtörtént valóságot idéz fel, olykor a sajtóból kiemelt szövegrészekkel operál. A hír, miszerint „...az arta moziban amit a transilvania // szálló helyére építettek a majmok bolygó- // ja című filmet vetítették” – más jelentést kap a versben az 1972-es *Vörös Zászló* aug. 4-i lapszámából kiragadva, amelyben írnak a párt évfordulójáról, de a lapszámban benne van a kommunista apa nekrológja is. A versciklus a nagyvilágot és a személyes érintettséget hozza szimultán helyzetbe, és az összkép új megvilágítást, értelmet nyer... Minden szó, minden szöveg kéznél van, csak össze kell montálni, szerkeszteni, és a szerkezet korszerű verssé, költészeté lényegül át: transzilván művészeté! Az átlényegített való maga a tetten ért, leleplezett idő. Felmenők, elődök arcvonásait villantja fel verseiben, versciklusaiban a költő, egy egész panoptikum elevenedik meg, vonul fel előttünk. Életrajzok, önarcképek ezek a versek, többnyire kisfilmek. Biográfiai költészet ez – létköltészet, sorsköltészet... És „a külváros szólal fölvergődve versig”... És az 1949-es esztendő ígérete: „...új rend új gyermek // mi minden lehet még apádból és belőled is”... Célba lehetett-e érni, amikor „anyád temetésére is csak úgy értél el // hogy a Hargitán kitaszítottad az imézét”...

A kötetnyitó *Zöld király* című vers egy sora: „hadd látom én az életben mire ment”... A „kártyában szőke férfi” tragikus sorsát kártya nélkül is megjósolhatták azok, akik ismerték... Azok közé tartozott, akik nem szoktak megőregedni. Rá is érvényes (volt) a megfogalmazás, miszerint a költészet életmód, amibe bele lehet halni..

www.szekelykonyvtar.ro
facebook.com/szekelykonyvtar